

Fhlg 5708

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIIS PATENTOWY

Nr 9953.

Kl. 72 f 15.

Evžen Šajtanov
(Praga-Karlin, Czechosłowacja).

Urządzenie do celowania z dział na wysokość przy strzelaniu do celów powietrznych.

Zgłoszono 28 lipca 1925 r.

Udzielono 29 stycznia 1929 r.

Pierwszeństwo: 30 lipca 1924 r. (Czechosłowacja).

Przy strzelaniu do celów powietrznych ruchomych lub stałych, znajdujących się pod kątem $10-90^{\circ}$ powyżej płaszczyzny poziomej przeprowadzonej przez wylot działa, potrzebne były dotychczas do wykonania celowania na wysokość tablice liczbowe lub wykresy, w których podane były celowniki na wysokość odpowiednią do kąta położenia i wysokości celu.

Tablice te usiłowano zastąpić specjalnymi przyrządami w postaci bębna lub tarczy, na których były wykreślone krzywe, podające celowniki zapomocą liczb lub wykresów. Stosowanie bębnow lub tarcz podobnych utrudniało pracę obsługi, gdyż należało bez przerwy śledzić za wskazów-

ką, aby ta ostatnia przypadała na odnośnej krzywej bębna.

Wynalazek niniejszy usuwa tę niedogodność bębnow lub tarcz podobnych, na których są wykreślone wspomniane krzywe, zastępując te ostatnie prostym określeniem danych do celowania na wysokość zapomocą wskazówki, przytwierdzonej do nieruchomej skali, przyczem druga wskazówka jest połączona z ruchomymi częściami działa. Zapomocą zwykłego podniesienia lub pochylenia ku dołowi lufy armatniej doprowadza się obie wskazówki do spotkania się; wówczas dział będzie należycie wycelowane na wysokość.

Na rysunku przedstawiono w perspek-

tywie jedną z postaci wykonania wynalazku. W przymocowanym do łoża kadłubie 12 na wale 1 jest osadzone jałowe kółko 2, na części obwodu którego wykonano uzębienie czołowe, na drugiej zaś części — uzębienie śrubowe, zazębiające się ze ślimakiem 3, obracającym się w nieruchomych łożyskach, przymocowanych do łoża. Obracając kółko 2, można każdą rysę podziałkową skali 5, na której podane są w metrach wysokości celu, ustawić nawprost wskazówki nieruchomej 4.

Na wale 1 osadza się ponadto luźno ramię 6, które podczas celowania zapomocą mechanizmu celowniczego odchyła się ze swego położenia początkowego o kąt równy lub proporcjonalny do kąta położenia. Na końcu górnym ramienia 6 osadzony jest zębnik 7, zazębiający się z uzębieniem wykonanym na obwodzie koła 6. Zębnik 7 jest sprzężony z osadzoną spółśrodkowo z nim tarczą 8 zaopatrzoną w żłobek śrubowy 13, w którym ślizga się trzpień 14 osadzonej na wale 1 wskazówki 9. Zaopatrzoną w żłobek ten tarczę 8 można zastąpić tarczą o obrysie nieokrągłym, do której obwodu przyciska się w jakikolwiek sposób trzpień 14.

Dzięki podobnemu urządzeniu położenie tarczy nie zależy od nastawień celownika i kąta położenia. Te dwie wartości w zupełności określają elementy, potrzebne do wycelowania na wysokość jakie otrzymuje się wskutek obrotu tarczy 8 i trzpienia 14 wskazówki 9, poruszającego się w żłobku 13. Żłobek 13 ma taki kształt, że o-

trzymany w rezultacie kąt wypadkowy odpowiada ściśle kątowi, podanemu w tabelkach strzelniczych odnośnego działła.

Wskazówka 9 porusza się wzdłuż zaopatrzonego w podziałkę odcinka kołowego 10, nieruchomego w stosunku do łoża. Po zewnętrznym obwodzie odcinka porusza się inna wskazówka 11, połączona z ruchomymi częściami działła. Gdy ostrza obu tych wskazówek przypadną nawprost siebie, będzie osiągnięte prawidłowe wycelowanie na wysokość.

Z a s t r z e ż e n i e p a t e n t o w e .

Urządzenie do celowania z dział na wysokość, znamienne tem, że posiada tarczę okrągłą z wytrasowanym w niej żłobkiem lub tarczę o obrysie nieokrągłym, przy czem zarówno kształt żłobka jako też obrys nieokrągłej tarczy jest wykonany podług krzywej, znajdującej się w zależności funkcyjnej od kąta celowania, która to tarcza zostaje z jednej strony nastawiona na kąt położenia lub jemu proporcjonalny, z drugiej strony obrócona odpowiednio do wysokości celu, na skutek czego ustawia wspomniany żłobek w takie położenie, że otrzymuje się należyte wycelowanie na wysokość.

Evžen Šajtanov.
Zastępca: M. Skrzypkowski,
rzecznik patentowy.

